

२ दिवसीय सामरिक संवाद परिषद

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ: चीनचा उदय, जागतिक परिणाम

पुणे, दि. २४ : प्रतिनिधि

'चीनचा उदय आणि त्याचे जागतिक परिणाम' विषयावर दुसऱ्या सामरिक संवाद परिषदेचे आयोजन करण्यात आले आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा संरक्षण व सामरिकशास्त्र विभाग व दिल्ली येथील 'सेंटर फॉर चायना अँनालिसिस अण्ड स्ट्रॅटेजी' यांच्या संयुक्त विद्यमाने ही परिषद २७ व २८ मार्च रोजी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील संत ज्ञानेश्वर सभागृहात होईल.

या परिषदेच्या उदघाटन सत्राची सुरुवात भारतीय लष्कराचे प्रमुख जनरल मनोज पांडे यांच्या बीजभाषणाने होणार आहे. सोमवार, दि. २७ मार्च रोजी दुपारी ४ वाजता होणाऱ्या या सत्रात विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, प्र- कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ.

नितीन करमळकर, विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ. वासुदेव गाडे, 'सेंटर फॉर चायना अँनालिसिस अण्ड स्ट्रॅटेजी'चे अध्यक्ष जयदेव रानडे आदी मान्यवर उपस्थित राहणार आहेत, असे डॉ. विजय खरे यांनी सांगितले.

दुसऱ्या सत्रात चीनचा धोरणात्मक अजेंडा व चीनचे राष्ट्रपती शी शिंगपिंग यांच्या वाढत्या जागतिक महत्वाकांक्षा व त्यांचे सामरिक हेतू समजण्याकरिता त्यांचे व्यक्तिमत्त्व समजणे गरजेचे आहे. या सत्रात चीनमधील भारताचे माजी राजदूत गौतम बंबावले, गुजरातच्या

महाराज सयाजीराव गायकवाड विद्यापीठातील प्रा. दिलीप मोहिते प्राध्यापक डॉ. श्रीकांत परांजपे, विचार मांडणार आहेत.

तिसऱ्या सत्रात चीनची तैवानवरील भूमिका व दक्षिण चीन सागरातील चीनच्या आक्रमिक भौगोलिक विस्तारासाठी सुरु असलेल्या हालचाली व त्याला आटोक्यात आणण्यासाठी विविध समविचारी देशांमार्फत आखल्या जाणाऱ्या योजना व धोरणावर तर, चौथ्या व शेवटच्या सत्रात भारतात वैचारिक प्रभाव प्रस्थापित करण्याकरिता चीनद्वारे अनेक स्थरांवरती प्रयत्न केले जातात. प्रसार माध्यमे व सामाजिक माध्यमांद्वारे भारतापेक्षा चीन कशाप्रकारे श्रेष्ठ आहे हे व असे अनेक पैलू रुजवण्याकरिता प्रयत्न होतात या विषयावर विविध मान्यवर मागदर्शन करतील.

केसरी

राष्ट्रीय ठेवा

• अंक ८३ • पृष्ठे : ८+रविवार पुरवणी • सहा रूपये • रविवार २६ मार्च २०२३, पुणे C (पुणे/अहमदनगर/सोलापूर आवृत्ती)

‘चीनचा उदय आणि त्याचे जागतिक परिणाम’ विषयावर परिषद

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा संरक्षण व सामरिकशास्त्र विभाग व दिल्ली येथील सेंटर फॉर चायना अनालिसिस अँड स्ट्रॅटेजी यांच्या वतीने ‘चीनचा उदय आणि त्याचे जागतिक परिणाम’ या विषयावर दुसऱ्या सामरिक संवाद परिषदेचे आयोजन करण्यात आले आहे. ही परिषद २७ व २८ मार्च रोजी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील संत ज्ञानेश्वर सभागृहात आयोजित करण्यात आलेली आहे.

याविषयी अधिक माहिती देताना संरक्षण व सामरिकशास्त्र विभागाचे प्रमुख डॉ. विजय खरे यांनी सांगितले की, परिषदेच्या उद्घाटन सत्राची सुरुवात भारतीय लष्कराचे प्रमुख जनरल मनोज पांडे यांच्या बीजभाषणाने होणार आहे. २७ मार्च दुपारी ४ वाजता होणाऱ्या या सत्रात विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, प्र-कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ. नितीन करमळकर, माजी कुलगुरु डॉ. वासुदेव गाडे, सेंटर फॉर चायना अनालिसिस

अँड स्ट्रॅटेजीचे अध्यक्ष जयदेव रानडे, आदी मान्यवर उपस्थित राहणार आहेत.

२८ मार्च रोजी सकाळी ९.३० वाजता परिषदेच्या दुसऱ्या सत्रात चीनचा धोरणात्मक अजेंडा व चीनचे राष्ट्रपती शी जिनपिंग यांच्या वाढत्या जागतिक महत्त्वाकांक्षा व त्यांचे सामरिक हेतू समजप्याकरिता त्यांचे व्यक्तिमत्त्व समजाणे गरजेचे आहे व ते समजप्याकरिता त्यांच्या जडण घडणीतून त्यांच्या ध्येय निश्चितेचा अंदाज आपणास येतो व त्यानुसार आपल्या राजकीय धोरणात काय बदल करावा हे समजते. या विषयावर या सत्रात चीनमधील भारताचे माजी राजदूत गौतम बंबावले, गुजरातच्या महाराज सयाजीराव गायकवाड विद्यापीठातील प्रा. दिलीप मोहिते, प्राध्यापक डॉ. श्रीकांत परंजपे, प्राध्यापक डॉ. विजय खरे व सेंटर फॉर चीन अँनालायसिस अँड स्ट्रॅटेजीचे जयदेव रानडे, आदी यावेळी विचार मांडणार आहेत.

नवराष्ट्र

पुणे विद्यापीठात चीनविषयक परिषद

पणे, नवराष्ट्र न्यज नेटवर्क. सामिक्रीवार्षा कुले पुणे विधापीठाचा संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र विभाग, दलिली येथील सेंटर फॉर चायना अनालिसिस ॲंड स्ट्रैटेजी यांच्यातर्फे चायना उदय आणि त्याचे जागतिक परिणाम या विषयावर सामरिक संवाद परिचंद आयोजित करण्यात आले आहे. २७ आणि २८ मार्चाला विधापीठातील संत जानेश्वर सभागृहात होणाऱ्या या परिषेधात उद्घाटन लक्षणप्रमुख जनरल मोर्निंग पांडे यांच्या हहते सोमवारी होणार आहे. संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र विभागाचे प्रमुख डॉ. विजय खरे यांनी ही महिनी दिली.

लष्करप्रमुख जनरल मनोज पांडे यांच्या हस्ते उद्घाटन

यांदा या परिषेचे दुमरे वर्ष अहे. चीनच्या जागतिक स्तरावरील वाढत्या विस्तारामुळे राजकीय, आर्थिक, सांस्कृतिक अशा परिणामांचे मंथन या परिषदेत होण्याल. उद्घाटनाला विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. कांबधोरी काळे, प्र-कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, विद्यापीठाचे माजी कुलगुरु डॉ. नितीन करमाळकर, माजी कुलगुरु डॉ. वासुदेव गाडे, मंटेर फारंग चायन अनालिसिस ॲड स्ट्रेटीजीचे अद्यक्ष जयदेव गणडे आदी मानवर उपस्थित राहणार आहेत.

२७ आणि २८ मार्चला
परिषदेचे आयोजन

माजी राजनुत गैतम बवाले, पा. दिलीप मोहित, डॉ. श्रीकंत परंजपे, एउर मार्शल भूषण गोखले, अमेरिकन दूतावासाचे जिम विल्सन, टायियो वेली डॉ. परिसिंहकर स्ट्रॉटिंगकर स्ट्रॉटिंग केंद्राचे डॉ. मार्टिनोटोटेप्रेसा, पा. रोंज लिंक, एउर मार्शल एप्प. सरोजा, डॉ. अस्पर्टु कुमार, शेषीची चारी नेवारे माजी राजनुत कांत कारणा, संटर फार चबाचा आलीलसेवन नवमता राहिजा, डॉ. अरुण दत्ती, लेपटनंत जनरल सुर्दूनन हस्करीना आदी मान्यवर परिशदेतील विविध सत्रांमध्ये मार्गदर्शन करणार आहेत.

नवभारत

पुणे यूनिवर्सिटी में 2 दिवसीय चीन संबंधी परिषद आज से

पुणे, नवभारत न्यूज नेटवर्क. सावित्रीबाई फुले पुणे यूनिवर्सिटी के रक्षा और सामरिक शास्त्र विभाग, दिल्ली के सेंटर फॉर चायना अनालिसिस एंड स्ट्रैटजी की तरफ से चीन के उदय और उसके वैश्विक परिणाम विषय पर सामरिक संवाद परिषद आयोजित किया गया है। 27 और 28 मार्च को यूनिवर्सिटी के संत ज्ञानेश्वर सभागृह में होने वाले इस परिषद का उद्घाटन सेना प्रमुख जनरल मनोज पांडे के हाथों सोमवार 27 मार्च को होगा। इसकी जानकारी रक्षा और सामरिक शास्त्र विभाग के प्रमुख डॉ. विजय खरे ने दी।

परिषद का यह दूसरा वर्ष

चीन के वैश्विक स्तर के बढ़ते विस्तार के कारण राजनीतिक, आर्थिक, सांस्कृतिक क्षेत्रों पर होने वाले परिणाम पर इस परिषद में मंथन किया जाएगा। इस परिषद में पूर्व राजदूत गौतम बंबावले, प्रा. दिलीप मोहिते, डॉ. श्रीकांत परांजपे, एयर मार्शल भूषण गोखले, प्रा. रॉजर लिऊ, अमेरिकन दूतावास के जिम विल्सन, टोकियो के इंडो पैसिफिक स्ट्रैटजिक स्टडीज केंद्र के डॉ. अकिमोटोदैसुके, एयर मार्शल एस एस सोमण, डॉ. अरविंद कुमार, शेषाद्री चारी, नेपाल के पूर्व राजदूत विजय कांत कारणा, सेंटर फॉर चायना अनालिसिस की नम्रता हासिजा, डॉ. दलवी, लेफिटनेंट जनरल सुदर्शन हसबनीस आदि मार्गदर्शन करेंगे।

'Army firm & resolute in dealing with LAC tension'

Sandip.Dighe@timesgroup.com

Pune: Chief of Army Staff (COAS) General Manoj Pande on Monday said China's transgressions across the LAC continue to remain a potential trigger for heightened Sino-Indian tensions.

General Pande was speaking at the second strategic dialogue on 'Rise of China and its implication for the world' at the Savitribai Phule Pune University. The event was jointly organised by SPPU's department of defence and strategic studies (DSSS) and the Centre for China Analysis and Strategy, New Delhi. General Pande said that the Indian army was firm and resolute in dealing with the Chinese aggression.

"We have agreements and protocols of 1993, 1996, 2005 and 2013 in order to maintain peace and tranquillity at LAC. However, concerns still remain about transgressions carried out by the Chinese army along the Line of Actual Control, which violates these agreements," General Pande said and added that border management requires close monitoring as infirmities may lead to a larger conflict.

The army chief was of the opinion that bilateral relations with China are entwined with the border issue and said that external affairs minister S Jaishankar's statements aptly reflect the situation. The minister had earlier

Chief of Army Staff General Manoj Pande at the second strategic dialogue held on the SPPU campus on Monday evening

said that India-China ties could return on a positive trajectory and remain sustainable only if they based on the principles of mutual sensitivity, respect and interest.

On the engagement mechanisms with China, General Pande said that the current political, diplomatic and military channels are being utilised optimally to ensure stability along the LAC. "Talks (between India and China) are continuing under these established mechanisms," he added.

Observing that Beijing has significantly accrued capabilities for mobilisation and sustenance of military forces and operations by construction of roads, airfields, helipads, etc along the LAC, the COAS said, "India has the adequate reserves and is prepared to deal with any contingency."

General Pande said that unresolved border disputes — territorial as well as maritime, — illegal cross-border

migration, non-traditional threats, such as illegal and unregulated fishing and increasing religious fundamentalism coupled with regional vulnerability to climate change-induced disaster are going to keep South Asia region in flux.

On China's geo-strategic approach, General Pande said that Beijing is increasingly displaying willingness to project its military power from its aggressive attempts in establishing bases in the Indo-Pacific, Africa and more importantly in our immediate neighbourhood.

The army chief said Beijing was trying to replace the US as the global net security provider and this was evident in the Saudi-Iran peace deal which was brokered by China and also in the peace plan proposed to resolve the Russia-Ukraine conflict, which according to him, had only added to the turbulence in the landscape of global geo-security calculus.

Army chief: China using weaponisation of supply chain to expand its influence

SUSHANT KULKARNI
PUNE, MARCH 27

CHIEF OF Army Staff General Manoj Pande on Monday said 'China is using predatory economics and weaponisation of supply chains to expand its sphere of influence'. He also said obfuscation of reality and exploiting cyber and information operations are some of the common tools in the Chinese playbook.

The Army chief on Monday delivered the keynote address at the two-day strategic dialogue being held in Pune on the subject 'Rise of China and Its Implications for the World'. The two-day conference has been jointly organised by the New Delhi-based Centre for China Analysis and Strategy and the Department of Defence and

Strategic Studies (DDSS) of the Savitribai Phule Pune University (SPPU). The conference has sessions on subjects including China's strategic agenda, the crisis in South China Sea and Taiwan and China's influence operations in India.

In his address, speaking about the markers of the rise of China, Gen Pande said, "China's rise as a political, technological and military power has accorded it a new hierarchical position in the world order, which it intends to lead. China's strides as a political powerhouse are evident in its pursuit for a much larger seat at the high table. Brokering of peace talks between Saudi Arabia and Iran and putting forth the Chinese 12-point peace plan for ending the ongoing Russia Ukraine conflict is reflective of a Chinese urgency to replace the US as the global net security provider.

Today China stands as the largest economy in purchasing power parity terms. On one hand, it is building an international network of coercion through predatory economics while on the other it claims pulling out more than 100 million of its own people out of poverty. Its pursuit to expand the sphere of influence through economic maneuvering, weaponisation of resource supply chains, financing large infrastructure projects with scant regard for environmental and safety standards and straddling recipient countries with unsustainable debt, are there for the world to see."

Speaking about China's military rise and increasing use of Artificial Intelligence, Gen Pande made reference to China's 2019 Defence White Paper, which propagated fighting and winning intel-

ligentised wars. "It is also prudent to recognise China's grey zone actions which involve kinetic and non-kinetic forms of assertiveness and coercion, aimed at achieving strategic goals without provoking a conflict. Selective historical referencing, intelligent obfuscation of reality using legal framework and exploiting technological prowess in cyber and information operations are some of the common tools in the Chinese playbook," the Army chief said.

Speaking about the current situation in the context of China, Gen Pande said, "The most important aspect remains our legacy challenges of our unsettled and disputed borders. Pockets of disputes and contested claims to territories continue to exist due to differing perceptions of the alignment of the line of actual control.

Transgressions remain a potential trigger for escalation. As you all know, we have agreements and protocols from 1993, 1996, 2005 and 2013 in the military domain to maintain peace and tranquillity on the LAC. Concerns remain over the violation of these by China with their attempt to carry out transgressions across the LAC. The boundary issues cannot be divorced from bilateral relations."

He added, "Indian Army's strategic orientation and long-term capability development has been with the focus on the northern borders. We have adequate reserves and are prepared to deal with any contingency. Our preparedness remains of a high order and troops continue to deal with the PLA in a firm, resolute and measured manner while ensuring the sanctity of claims."

चीनकडून प्रत्यक्ष ताबा रेषेचे सातत्याने उल्लंघन हे संभाव्य वादाचे कारण

लष्करप्रमुख मनोज

पांडे यांचे प्रतिपादन

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : प्रात्मक ताबा रेषेचे चीनकडून सातत्याने केले जाणारे उल्लंघन हे संभाव्य घटाव्या काळाप टुकऱ्या आहे. मात्र भारतीय सैन्य चीनच्या संवादाचा सामना करण्यासाठी सधेम आहे, असे प्रतिपादन लष्करप्रमुख जनरल मनोज पांडे यांनी संभाव्यी केले. संविदनशीलता, आदर आणि स्वतंत्रता ना तीन गुटक्कांवरच भारत उचित चीन संविदाशील समाजाच्याकडे, नवापात्रा, सीमेकाऱ्यात विकासी आकांक्षान साहाय्यार असल्याचे तीव्रीचे नमूद केले.

संविदीवाई पुणे पुढे विद्यार्थीलांनी सामरिक आणि संविदाशीलवृत्त विषय, मेंटर पांडे यांना अंगठिलिसिस औढ स्टूटीजी यांच्याकडे अवैतित 'जाहज आंफ यादवा' औढ इटम ईम्प्लोयेशन वर्कर दावाल' ना विद्यार्थील वरिष्ठेचे उद्योगान जनरल पांडे यांच्या हानीते झाले. त्या येतीले ते योग्यता होते, विद्यार्थीला कुलसुक डॉ. यादवाची वडाई, प्रकृत्याकृतीही संजोव योग्यता, मेंटर पांडे यांना अंगठिलिसिस औढ स्टूटीजीवरे अधिक जपवेत रानहे या येती उपर्युक्त होते.

पांडे यांनाने, की डॉडो-यीश्वरिक यादवात अणिं अंगठिलेल्ये लष्करी लड्यांच्यानन करण्याच्या उद्द्देशक प्रवर्त्याकृत चीम लफ्फरी शक्की द्याव्यापायासाठी द्रव्यान्वयील आहे, चीनच्या नौदलाता वेळाने होत्या

नौदलातांक विद्यार्थींत लवकर्त्या

अंडमिनिस्ट्रल नाडकार्णी अध्यात्मन

विद्यार्थींत संरक्षण नवात्याने आणि हवाई दलाचे अध्यात्मन स्थापन हाताले आहे. त्याचिंवरामध्ये प्रतिपादी विकासी महाराज आणि स्वतंत्रेश्वरी तांबवरकर अध्यात्मनाची आहे. आता नौदलातांक अंडमिनिस्ट्रल नाडकार्णी अध्यात्मन स्थापन करण्यात येणार आहे. त्यांनांनी नौदलकाकृत दोन कोटीचा निवी दिला उल्लास असल्याची नाहीती डॉ. रुद्रे यांनी दिली.

विषयात हे न्यायाचा अविविक्त प्रत्येक व्याख्यात्याचे उद्योगाण आहे. चीनकडून लष्करातील शास्त्री, उपकरणे आणि तंडळानांचा युद्धाव यादवाता यांनी दिलेन अविविक्तप्रतीक विद्यार्थीनक आहे. यांनने रस्ते, विभानंतळ, डोलिंबैंडम वाराट दैनंदिनी यजमानांमध्ये, यांना आणि लष्करी कांवेळाची टिकावून तेकावाची लहानांवृत्त दृश्यात निवीय नेणारे आहे. यादवातिकांनांनी आणि धूमांग परत मिळालेल्यांनी चीमांनी लष्करी लक्ष्याचा यात्रा केल्याने ज्ञानीका सुरुहायाकृत गंधीर परिवर्तन होती, असे ते वर्णयाते.

राजकीय, मुक्तिशी आणि लष्करी स्नातावर यंत्रणा अवित्यात आहेत. त्यांचा प्रात्मक तावारेवर यंत्रेच गांगुण्यासाठी यांगान्या द्राकारे याप वरतावती. मोराभावात दृष्टिगत्यात अंगठिलेला गोपीनेहोण्यासाठी सैन्याने

रस्ते पर्यं करण्यासाठीचे प्रयत्न लालूकाने आहेत. तसेच पाणपात्र मुदिषा सुधारण्यासाठी सीमांभागात विकिंग संस्कारावर तावीरत आहे. उत्तर सीमावरात लष्करीक युद्धरचना आणि दोर्यावालीन धमत विकासावर भारतीय लष्कराचा भर आहे. जागीतिक स्तरावर एक महान्याचा देश याचन भारत उद्योगास आला आहे. यादवाती अर्थात्वसम्बद्ध, तांत्रिक प्रगती आणि इतर भारतासेवातुण्या योग्यात्वाकृत भारत असता जागीतिक दृष्टिगोचा आवाज आहे. सोमा व्यवसायावरानासाठी सर्वोत्तम देखारेच आवश्यक आहे. भारताकडे साधनमूलिक्याचा पुरेसा साठा असून, त्याचा कोणत्याही उद्दिष्टमात्र परिविहीन वापर करता बेळा राकतो, असे यांनी यांनी नमूद केले.

चीनविरोधात भारतीय लष्कराने उत्तरेकडील सीमांवर केले लक्ष केंद्रीत

चीफ ऑफ आर्मी स्टाफ जनरल मनोज पांडे : पुणे विद्यापीठात परिसंवादाचे उद्घाटन

लोकमात न्यूज नेटवर्क

पुणे : उत्तरेकडील सीमेच्या संरक्षणावर लक्ष केंद्रित केले असून, भारतातीली आपली संरक्षणसिद्धत मनजबूत केली आहे. चीने काही आगलीक केली तर त्यांना प्रत्युतर देण्यासाठी आपले सैन्य सक्षम असल्याचे चीफ ऑफ आर्मी स्टाफ जनरल मनोज पांडे यांनी सांगितले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील डिपार्टमेंट ऑफ डिफेन्स अॅँड स्ट्रॉटेजिक स्टडीज आणि नवी दिल्लीतील सेंटर फॉर चायना अॅनलेसिस अॅँड स्ट्रॉटर्जी यांच्या वरीने 'चीनचा उदय' आणि 'जगावरील परिणाम' या विषयावर दोन दिवसीय परिसंवादाचे उद्घाटन जनरल मनोज पांडे यांच्या हस्ते झाले. यांवेळी जयदेव रानडे, कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, प्र-कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, डॉ. विजय खरे उपस्थित होते.

पांडे म्हणाले, चीने हड्डीवर लष्कराची जमावजमव केली आहे,

चीफ ऑफ आर्मी स्टाफ जनरल मनोज पांडे यांचा सत्कार करताना कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, यांवेळी डावीकहून डॉ. विजय खरे, जयदेव रानडे, चीफ ऑफ आर्मी स्टाफ, कुलगुरु, प्र-कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे आदी.

तसेच रस्ते, हवाई दल, हेलिपॅड आदी लष्करीदृष्ट्या महत्वाच्या पायाभूत सुविधाचा विकास केला आहे. त्याविरोधात भारतीय लष्कराने उत्तरेकडील सीमांवर लक्ष केंद्रित केले आहे. तसेच धोरणात्मक विकासावर

भर दिला आहे. चीन निर्मिती आणि सेवा क्षेत्रातील महासत्ता झाली असून, लष्करी ताकदही वाढविली आहे. त्या पाश्वर्भूतीवर भारताच्या सैन्यदलाताही तंत्रानाचा वापरही वापर वाढला आहे. अग्निवीर भरतीमध्ये भारत

चांगली प्रगती करीत आहे. रानडे म्हणाले, चीन काय विचार करीत आहे? आणि त्याचे भविष्यातील खॅन्स काय? ते समाजून घेण्यासाठी तंत्रांमध्ये नाही तर नागरिकांमध्ये जनजागृतीची गरज आहे.

संशोधनावर चीनचा भर चीन आर्थिक, तांत्रिक विकासासह संरक्षण सिद्धता वाढवत आहे. विफेक्स, स्प्स, आटिप्रिश्याल डॅटिलस, बायोटेक्नॉलॉजी, इन्जी, हायपर सॉनिक सिस्टम, व्हायटम तंत्रानां, ६-जी संशोधनावर भर देत आहेत. जगातील टॉपच्या दहा सर्वांमध्ये चीनचा असून, पेटेट रजिस्टर करण्यात जगात अग्रेसर आहे.

परिसंवादात या विषयावर होणार चर्चा

विद्यापीठातील संत ज्ञानेश्वर समाजाहूत आणि 'चायनाज स्ट्रॉटर्जीक अॅडेंट', क्रायसीस इन साउथ चायना सी अॅडेंट तेव्हांना आणि 'चायनाज इन्प्लॅट्यून्स ऑपरेशन इन डिडिया' या विषयावर संसर्वण क्षेत्रातील तज्ज्ञ अंत्यासक आणि सैन्य दलातील निवृत अधिकारी विचार व्यवस्था करणार आहेत.

चीनशी सामना करण्यास लष्कर सक्षम : लष्करप्रमुख पांडे

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २७ - देशाचे राष्ट्रीय हिताला सर्वोच्च प्राधान्य असेल. प्रत्यक्ष तात्व रेषेचे चीनकडून सातत्याने केले जाणारे उल्लऱ्यन हे संभाव्य वादाचे कारण ठरू शकते. मात्र भारतीय लष्कर चीनच्या सामना करण्यासाठी सक्षम आहे, असे स्पष्टीकरण लष्कर प्रमुख जनरल

मनोज पांडे यांनी आज येथे दिले.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील सामरिक आणि संरक्षणातील विभाग, सेंटर फॉर चायना अॅनलेसिस अॅँड स्ट्रॉटर्जी यांच्यातोके आयोजित 'चीनचा उदय' आणि त्याचे जगतिक परिणाम' या विषयावरील परिषदेचे उद्घाटन जनरल पांडे यांच्या हस्ते झाले. त्यांवेळी ते बोलत होते. विद्यापीठातील कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, प्र-कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, सेंटर फॉर चायना अॅनलेसिस अॅँड स्ट्रॉटर्जीचे अध्यक्ष जयदेव

रानडे या वेळी उपस्थित होते.

चीनकडून लष्करी शक्ते, उपकरणे आणि तंत्रज्ञानाचा प्रसार वाढवला जाणे दक्षिण आशियासाठी चिंताजनक आहे. चीनने रस्ते, विमानलऱ्य, हेलिपॅड्स वांडून सैन्यांची जमवाजमव, वापर आणि लष्करी कार्यवाही दिक्कून ठेवण्याची लक्षणीय क्षमता निर्माण केली आहे. वाद मिटवण्यासाठी आणि भूमग परत मिळवण्यासाठी चीने लष्करी शक्तीचा वापर केल्याने जगतिक मुक्षेवावत अंगीर प्रश्न निर्माण होते, असे ते म्हणाले.

पांडे म्हणाले, की देशाचा प्रभाव वाढायला लागतात. त्यावर काही जण प्रश्नाचिह्न निर्माण करतील आणि काही जण विरोधातील तंत्रातील आणि विद्यापीठातील आपले राष्ट्रीय हिताला सर्वांचिक प्राधान्य असायला हवी. त्यादूरीने आपण काळजी घेतली पाहिजे. भारतीय सैन्य सुविधाक्षेत्र, मुसज्ज, लढाई कठोर आणि तयार आहे. कोणत्याही सुरक्षा घोष्याचा किंवा आव्हानाचा सामना करण्यासाठी भारतीय लष्कर सज्ज असल्याचे पांडे यांनी महटले.

भारताने आपला स्वतंत्र मार्ग निवडावा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठः चीनविषयक धोरणात्मक संवाद परिषदेत तज्जांचा सूर

पुणे, दि. २९ : प्रतिनिधि

तुसन्या महायुद्धनंतर ज्याप्रकारे अमेरिकेने जागतिक नेतृत्व करण्यासाठी प्रयत्न केले तसेच प्रयत्न हे सध्या चीनकडून केले जात आहेत. तरी भारताने या दोन्ही देशांच्या पावलावर पाऊल न ठेवता आपला स्वतंत्र धोरणात्मक मार्ग निवडावा असा सूर दोन दिवसीय 'चीनचा उदय आणि त्याचे जागतिक परिणाम' या धोरणात्मक संवाद परिषदेत उमटला.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात ही परिषद २७ व २८ मार्चमध्ये संपन्न झाली. उद्घाटन लक्ष प्रमुख जनरल मनोज पांडे

यांच्या उपस्थितीत झाले. कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, प्र- कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, कुलसचिव डॉ. प्रफुल पवार यांच्यासह या विषयातील २० हून अधिक तज्ज मंडळी सहभागी झाली होती. तुसन्या दिवशीच्या सत्रात चीनचे धोरण, चीनचे धोरण

चीनची तैवान वरील भूमिका व वक्षिण चीन सागरातील चीनच्या भौगोलिक विस्तारासाठी सुरु असलेल्या हालचाली, भारतावर वैचारिक प्रभाव प्रस्थापित करण्यासाठी चीनचे प्रयत्न आदी विषयावर सविस्तर चर्चा करण्यात आली.

महासत्ता होण्यासाठी चीनकडून होणारे प्रयत्नात नाही नाही हीच त्यांची कमकुवत बाब आहे. भारताने आपल्या अर्थव्यवस्था मजबूत करत आपला जागतिक स्थान प्रस्थापित करावे. यासाठी नवे मार्ग निवडण्याची गरज असल्याची चर्चा यावेळी करण्यात आली. बॉलिवूड आणि समाजमाथ्यमे, वृत्तपत्रे आर्दमध्ये

चीनकडून विचारांचा प्रभाव कशाप्रकारे पडला जात आहे हेदेखील उदाहरणासहित स्पष्ट करण्यात आले. या दोन दिवसीय धोरणात्मक संवाद परिषदेचे अभ्यासपूर्ण अहवालात रुपातर करत केंद्र सरकारला सादर करण्याची शिफारस देणील उपस्थितानी केली.

हा संवाद घेण्यामागे चीनचे धोरण अधिक व्यापकतेने समजून घेणे आणि त्याबाबत केवळ अभ्यासक व विद्यार्थी नाही तर वर्षांना जागतिक करणे हा हेतु असल्याचे सेवर फर चायना अनालीसिस औंड स्ट्रैटेजीचे अंण्ड स्ट्रैटेजी'चे अध्यक्ष डॉ. जयदेव रानडे यांनी सांगितले.

नवराष्ट्र

भूगोल

• सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील चीनविषयक धोरणात्मक संवाद परिषदेत तज्जांचा सूर

भारताने आपला स्वतंत्र धोरणात्मक मार्ग निवडावा

१ पुणे, नवराष्ट्र न्यूज नेटवर्क, तुसन्या महायुद्धनंतर ज्याप्रकारे अमेरिकेने जागतिक नेतृत्व करण्यासाठी प्रयत्न केले तसेच प्रयत्न हे सध्या चीनकडून केले जात आहेत. जागतिक महासत्ता होण्यासाठीचे चीनचे हे प्रयत्न मुळे असेल तरी भारताने या दोन्ही देशांच्या पावलावर पाऊल न ठेवता आला स्वतंत्र धोरणात्मक मार्ग निवडावा असा सूर दोन दिवसीय 'चीनचा उदय आणि त्याच जागतिक परिणाम' या धोरणात्मक संवाद परिषदेत उमटला.

-सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात ही परिषद २७ व २८ मार्च मध्ये संपन्न झाली. या परिषदेचे उद्घाटन लक्ष प्रमुख जनरल मनोज पांडे याच्यांचे अवस्थातील झाली. यामध्ये कुलगुरु डॉ. कारभारी काळे, प्र- कुलगुरु डॉ. संजीव सोनवणे, कुलसचिव डॉ. प्रफुल पवार यांच्यासह विषयातील २० हून अधिक तज्ज मंडळी सहभागी झाली होती.

तुसन्या दिवशीच्या सत्रात चीनचे धोरण, चीनची तैवान वरील भूमिका व वक्षिण चीन सागरातील चीनच्या भौगोलिक विस्तारासाठी सुरु असलेल्या हालचाली, भारतावर वैचारिक प्रभाव प्रस्थापित करण्यासाठी चीनचे प्रयत्न आदी विषयावर सविस्तर चर्चा करण्यात आली. या परिषदेत विषयातील अभ्यासक, तज्ज व्यक्ती सहभागी झाले होते.

केंद्र सरकारला अहवाल सादर करण्याची शिफारस
 महासत्ता होण्यासाठी चीनकडून होणारे प्रयत्नात नाविय नाही हीच त्यांची कमकुवत बाब आहे. भारताने आपल्या अर्थव्यवस्था मजबूत करत आपला जागतिक स्थान प्रस्थापित करावे. यासाठी नवे मार्ग निवडण्याची गरज असल्याची चर्चा यावेळी करण्यात आली. बॉलिवूड आणि समाजमाथ्यमे, कुपुण आदीमध्ये चीनकडून विषयाचा प्रश्न प्रकारे ठेवल जात आहे हे देशील उदाहरणासाठी स्पष्ट करण्यात आले. या दोन दिवसीय धोरणात्मक संवाद परिषदेचे अभ्यासपूर्ण अहवालात रुपातर करत केंद्र सरकारला सादर करण्याची शिफारस देणील उपस्थितानी केली.

विद्यार्थी सहभागी

-हा संवाद घेण्यामागे चीनचे धोरण अधिक व्यापकतेने समजून घेणे आणि त्याबाबत केवळ अभ्यासक व विद्यार्थी नाही तर वर्षांना जागतिक करणे हा हेतु असल्याचे सेवर फर चायना अनालीसिस ॲंड स्ट्रैटेजीचे अंण्ड ॲंड स्ट्रैटेजी'चे अध्यक्ष डॉ. जयदेव रानडे यांनी सांगितले.

यालोकी विविधांताचा सरवात आणि सामर्थ्यक्षमतेने अविद्यार्थी प्रसुत्य द्या. विजय खारे यांनी सर्वांचे आभ्यासात, ही दोन दिवसीय परिषद अभ्यासित्यांनी स्पृहापात्र सहभागी होण्यासाठी उल्लङ्घन करून दिली. असल्याचेही त्यांनी यावेळी सांगितले. पुढील वर्षी आंतरराष्ट्रीय शैक्षणिक संस्थांमध्ये शिरकाव, चीनकडून तंत्रज्ञानाचा दोणारा वापर आदी विषय देखील चर्चेसाठी घेण्यात योगदान आहेत. विद्यार्थ्यांचा सदृश्य व्यावहार आणि उपरिकृती या विषयावरील विवरं स्पृही आयोजित केल्या जाणार असल्याचेही खारे यांनी सांगितले.